

Lampikerttu, *Acrocephalus s. scirpaceus* (Herm.) pesinyt Suomessa jo v. 1922.

D. WIKSTRÖM.

Ensimmäisen kerran lampikerttu mainitaan tavatuksi maasamme Ahvenanmaalla 1926 ja sen jälkeen sitä on säännöllisesti havaittu sekä Ahvenanmaalla että muualla (PALMGREN 1934 ja LEIVO 1937¹⁾).

Oleskellessani v. 1944 Ahvenanmaalla kiintyi huomioni lampikerttuun. Kunnostin keväällä venettäni Maarianhaminassa, Slemmernin-puolisella rannalla ja tällöin ollessani hiljaa yksinäni, panin merkille *Acrocephalus*-koiraan, joka lauloi Phragmites-kasvustossa veneeni kohdalla. Totesin heti, että kyseessä oli lampikerttu, jota aikaisemminkin oli tavattu Maarianhaminassa. Slemmernin ranta, johon myös Itäsatama kuuluu, on suurimmalta osaltaan matalahkoa, ruovikon reunustamaa. Lintu oleskeli luonteenomaisessa ympäristössään (Vrt. LEIVO 1937) Phragmites-kasvustoissa, missä ruoko on ollut tiheämpää ja kookkaampaa kuin muualla ja missä edellisen vuoden ruoko säilyy osittain pystyssä vielä koko kevään ja alkukesän, kunnes uusi, nouseva kasvusto peittää sen. Myöhemmin, toukokuun lopulla ja kesäkuussa kuulin useiden lampikerttujen laulavan eri paikoissa Maarianhaminan itärantaa reunustavissa ruovikoissa. Tarkempien havaintojen tekoon minulla ei kuitenkaan ollut aikaa, joten en tullut laskeneeksi yksilömäärääkään.

Hävaintoni antoivat kuitenkin minulle aiheen kirjallisuudesta tutustua lampikertun ja ruokokertun, *Acrocephalus schoenobaenus*, eroavaisuuksiin, lähinnä pesimisen suhteen. Tällöin totesin, että jo v. 1922 olin löytänyt lampikertun pesän Ruissalosta läheltä Turku a, vaikkakaan koulupoikana en voinut aavistaa tavanneeni Suomelle silloin uuden lintulajin pesivänä, vaan luulin kyseessä olleen ruokokertun.

Kesällä 1922 oleskelin jonkun aikaa heinäkuussa Turussa. Retkeilin silloin tällöin myös Ruissalossa, jolloin eräänä kertana panin merkille, että n. k. Vikarsin lahden ruovikossa lauloi kerttuja, joita

¹⁾ PALMGREN, P., 1934, Die Einwanderung des Teichrohrsängers, *Acrocephalus s. scirpaceus* (Herm.), in Finnland. *Ornis Fenn.* 11: 77—84. — LEIVO, O., 1937, Lampikertun, *Acrocephalus s. scirpaceus* (Herm.), esiintymisestä Suomessa. *Ibid.* 14: 81—90.

luulin ruokokertuiksi, koska muita *Acrocephalus*-lajeja ei silloin vielä tunnettu Turun seuduilta. Heinäkuun alussa Phragmites sinä vuonna jo oli kehittynyt täyteen mittaansa ja linnut, joita oli useita, lauloivat sellaisissa paikoissa, missä ruovikko oli tiheimmillään ja kookkaampaa kuin muualla. Kahlattuani n. 20—30 m. rannasta ruovikkoon löysinkin *Acrocephalus*-pesän, joka oli rakennettu kolmen ruovonkorren varaan, n. 1 1/2 m:n korkeudelle. Vettä oli sillä kohdalla n. 20—30 cm. Pesässä ei tällöin vielä ollut munia.

Palasin katsomaan löytämäni pesää 10. VII. Nyt oli pesässä 5 munaa, mitkä minulla vielä on kokoelmassani.

Munat ovat kirjailultaan lehtokertun, *Sylvia borin*, munia muistuttavia. Perusväri niissä on vaalea, vihertävään vivahtava ja koko pinta on kirjailtu vihertävänruskein täplin ja läiskin, mitkä munien paksummassa päässä ovat hiukan taajemmassa. Jokaisessa munassa on sitäpaitsi jokunen musta täplä tai viiru, nämäkin yleensä munien paksumman pään puolella.

Pesän lahjoitin jo n. viisitoista vuotta sitten Turun Yliopiston kokoelmiin. Se on ulkoa tylpän kartiomainen, alaspäin suippeneva, 13 cm korkea ja sen halkaisija on yläreunan kohdalla 7,5—8 cm. Pesäkuoppa on 5,5 cm syvä ja sen halkaisija 4,5 cm. Pesä on taidokkaasti rakennettu ja kokonaisuudessaan suhteellisen tiivis. Rakennusaineena on melkein pä yksinomaan käytetty edellisen vuoden kuivaa Phragmitesta. Uloin kerros ja ne pesän osat, jotka kiinnittävät sen ruovonkorsiin ovat Phragmites-lehdistä. Pesän alin kerros on Phragmites-juurihapsista. Sisältä se on vuorattu Phragmiteskukinnoilla ja hienoilla röyhynvarsilla. Lisäksi on pesässä vähän hämähäkin seitiiä ja pari pientä silkkipaperinhienoa, valkoista tuohenpalasta.

Sekä pesä että munat ovat siis selvästi lampikertun ja sille luonteenomaisia.

10. VII. oli seurassani eräs nyt jo kuollut toverini ja kahlailtuamme jonkun aikaa ruovikossa löysimme muistaakseni noin parinkolmenkymmenen metrin etäisyydellä ensimmäisestä pesästä vielä toisen lampikertun pesän, jossa myös oli munia; niiden lukumäärää en kuitenkaan muista tarkalleen, mutta olen muistavinani, että niitä oli neljä. Lisäksi olen muistavinani, että jonkin matkan päässä kuulumme vielä jonkin lampikertun laulavan samaisessa, verrattain laajassa ruovikossa.

Havaintoni lampikertusta ovat täysin yhtäpitäviä LEIVON (1937) havaintojen kanssa sekä olinpaikkoihin että lauluun nähden. Ahvenanmaalla panin merkille, samoin kuin LEIVOKIN muualla, että varsinkin tuulisella säällä laulua on mahdoton kuulla muuta kuin aivan läheltä, ellei etukäteen tiedä, että lampikerttu asustaa juuri jossakin määrättyssä ruovikkotuppaassa. Juuri tämän lampikertun

laulun heikkous selittää sen, ettei lajia ole aikaisemmin ilmoitettu maastamme. Se taasen, ettei lajia ole aikaisemmin ilmoitettu Turun seuduilta johtunee myös siitä, että lampikerttu saapuu maahamme suhteellisen myöhään, jolloin useimmat koululaiset, ylioppilaat ja muut lintujen harrastelijat jo ovat muualla. Omasta puolestani olen melko varma, että v. 1922 löytämäni lampikertun pesä ei ollut ensimmäisen tulokkaan pesä, vaan luultavaa on, että laji oli oleskellut jo ehkä joitakin vuosia aikaisemmin Ruissalon ruovikoissa. Nyt tekemäni ilmoitus todistaa siis LEIVON otaksuman oikeaksi, että lampikerttukanta maassamme on vanhempi kuin v:lta 1926, jolloin ensimmäinen tähänastisten tietojen mukaan havaittiin maassamme. Ruissalosta v. 1922 tavatut pesät osoittavat myös, että joko lampikerttukanta Ahvenanmaalla on vielä vanhempi, jotta selvä leviäminkin lännestä käsin olisi voinut tapahtua, tai sitten näihin aikoihin on lampikerttu etelästä käsin levinnyt samoihin aikoihin useaan paikkaan maamme eteläosassa, minkä mahdollisuuden LEIVOKIN esittää.

Zusammenfassung: Der Teichrohrsänger, *Acrocephalus s. scirpaceus* (Herm.), schon 1922 brütend in Finnland. Der Verf. fand im Juli 1922 im Röhricht am Ufer der Insel Ruissalo unweit Turku 2 Nester der Art, die er damals irrümlich als den Schilfrohrsänger ansprach. Das eine Nest mit 5 Eiern wurde am 10. VII. 1922 genommen, es befindet sich in der Sammlung der Universität Turku, die Eier in der Sammlung des Verfassers. Die Berichtigung der ursprünglichen Artbestimmung ist also gesichert. Als Erstbeobachtung der Art in Finnland wurde bisher eine Beobachtung aus Åland i. J. 1926 angesehen.

Tiedonantoja. — Meddelanden.

1. **Punapäänarsku, *Netta rufina* (Pall.), saatu maastamme.** Joulun alla tuotiin Turun Yliopiston eläintieteelliseen museoon täytettäväksi outo sorsalintu. Se oli talvipukuinen koiras, joten se helposti todettiin punapäänarskuksi *Netta rufina* (Pall.), mikä lienee ensimmäinen maahamme eksynyt kappale tätä lajia. Se oli saatu Ahvenanmaalta Föglön Bänöstä.¹⁾

¹⁾ Päivälehdissä olleiden ilmoitusten mukaan (esim. „Nya Pressen“ 17. I. 1945) linnun ampui 21. XII. 1944 herra Fredrik Eriksson luullen sitä tukkanarskuksi. Lintu on talletettu Åbo Akademi'n kokoelmiin. — Toim.